

RİBA (FAİZ)

- Mübadele olanlarda cereyan eder.
- İki şeyin/malın(bedelin) cinsleri farklı ise ya da cinsleri aynı fakat miktarları farklı ise o muamele muhakkak mübadeledir.

Ribanın Nev'ileri

Fazlalık ribası: Peşin alışverişteki fazlalıktan ibaret olan riba çeşididir. Ribevi mallardan aynı cins iki malı peşin olarak biri diğerinden fazla olması şartıyla değiştirmek fazlalık ribasıdır. Daima aynı cins malların birbiriyle peşin mübadelesinde olur. Cins ve ölçü illetlerinin her iki maddede beraberce bulunması gerekir.

- 5 bin verip peşin olarak 6 bir almak fazlalık ribası,
- 1 teneke buğ. ile peşin olarak 2 teneke buğ. ile değiş

Nesie ribası: Veresiye alışverişlerde ve borçlardan doğan riba çeşididir. Ribanın illetinden en az biri kendisinde ortak bulunduran iki malı veresiye olarak mübadele etmek ya da borç verirken fazla almak suretiyle meydana gelen faiz nesie ribasıdır. Yalnızca ölçü birliği veya cins birliği kafidir.

- 5 bir verip 2 ay sonra yine 5 bin veya buna tekabül eden başka bir para almak nesibe riasıdır.
- 1 gr altını veresiye 5 gr gümüşle, 1 teneke buğ. veresiye 1 teneke buğdayla değiştirmek

Ribanın İletti

Mezhepler ribanın illetini tesbitte farklı görüşlere sahip olmuşlardır. Bunun sebebi faize dair hadislerin farklı yorumlanmasından kaynaklanmıştır.

Hadisler ortak muhtevası:

1. Altın	-Nakd (Para)
2. Gümüş	-Nakd (Para)
3. Hurma	Gıda + Depolanabilmesi
4. Buğday	Gıda + Depolanabilmesi
5. Arpa	Gıda + Depolanabilmesi
6. Tuz	Gıda + Depolanabilmesi

Zahiriye: Kıyasa karşı çıkan ve illet tesbiti yapmayı aynı hükmü benzer mes'elelere uygulama yoluna gitmeyen Zahiriye ribevi mallar sadece hadislerde geçen 6 maddedir, bunun dışındaki mallarda faiz cereyan etmez.

Hanefi ve Hanbeli: Hadislerdeki cinsin aynı cinsle değiştirilmesine ve tartı ile ölçüye bakarak ribanın illeti " **Cins ve ölçü birliğidir**" Bütün keyli ve vezni mallar ribavidir.

- Ayrıca altın ve gümüş mübadelerinde ayar farkı da gözetilmez.
- Ayrıca ribanın tahakkuku için değiştirilen iki bedelden en az birinin şer'i ölçü (yarım sa') kadar olması gerekir.

Kısaca **Hanefi + Hanbeli:** Aynı cins + Ölçü birliği olanlar

Şafii ve Maliki: Hadislerdeki altın ve gümüşün nakid (para), diğer maddelerin yiyecek maddesi olduğuna bakarak ribanın illetinin cins ve nakit veya cins ve gıda maddesi olduğunu söylemişlerdir. Gıda maddesi: doyurucu ve depolanabilir olması

Kısaca **Şafii ve Maliki:** Cins (nakid) + Gıda (depolanabilmesi)

Riba Olma Esasları

- İletlerin her ikisinde birleşiyorsa mallar hem peşin hem de eşit olarak değiştirilecektir. Bedeller eşitlenir, Kıymetlere göre eşitleme yapılmaz.
  - İletlerin sadece birisinde birleşen mallar peşin değiştirilir. Ancak, biri diğerinden fazla olabilir. Veresiye değiştirilirse riba nesie olur. 1 gr altını peşin olarak 10 gr gümüşle değiştirilebilir.
  - İletlerin hiçbirinde birleşmeyen mallar istenildiği gibi değiştirilebilir. 5 gr. Altın 10 teneke buğday ile hem peşin hem de veresiye mübadele edilebilir.
- Malın aynı cinsle değişiminde eskisi ile yenisi, kalite ve nevileri, ucuz pahalı arasında fark yoktur.
  - Malın aynı cinsle değişiminde işçilik farkı muteber değildir. Külçe altın ile işlenmiş altın müsavidir. Bir maddeyi başka bir madde haline getirmeyen, aynı maddenin nakışını ifade eden işçilik ifade edilmiştir.
  - Faiz şüphesi faizin hakikati gibidir. Tahmini olarak 50 teneke dir derse olmaz. Menfaat celbeden bütün borçlar riba kabul edilmelidir.
  - Hanefiler, neyin menfaati olursa olsun aynı cinsten başka bir menfaatle değiştirilmesini caiz görmemişlerdir. Mesela bir evde oturma karşılığında başka bir evi vermek caiz değildir.
  - Her şey kendi cinsi ile değiştirildiğinde eşit ve peşin olarak değiştirilebilir.
  - İletlerden sadece sınıf birliği kendilerinde bulunduran mallar yani aynı sınıfın değişik cins malları peşinen değiştirilir. Eşitlik aranmaz. Altın gümüşle, tl dora, piriç ile benzin **peşin olarak** mübadele edilecektir. Bu malların biri diğerinden fazla olabilir. Veresiye olursa nesie ribadır.

Mal Mikdarları Nasıl Tesbit Edilir?

- İmamı Azam, İmam Muhammed ve İmam Malik'e göre malların mikdarı keyfiyeti içi naslara bakılır. Nasslarda bir mal nasıl ölçülmüş ise o mal kendi cinsiyle değiştirildiği zaman o şekilde ölçülür ve eşitliği sağlanır. Tesbit edilemeyen mallarda ise örf ölçü alınır.
- İmam Ebu Yusuf, bütün malların satış şeklinde örf bakılır.
- Şafii mezhebine göre Asr-ı saadetteki Hicaz ehlinin örfü ölçü alınır.

Bir malın vezniliği veya keyliliği sadece o malın kendi cinsi ile değiştirildiğinde önem taşır. Buğday ile arpa ayrı cinsler olduğundan ölçüyle, tartıyla, götürü usulüyle değiştirilebilir.

İhtilafı Cins Nelerle Bilinir?

Şafii ve Hanbeli: Cins tesbitinde isim'e bakmışlardır. Aynı ismi taşıyan mallar aynı cinstir. Kullanış gayelerinin bir tesiri yoktur. Kızılbaşak buğday ile Ankara buğdayı aynı cinstir.

Malikiler: Cins tesbitinde **menfaat birliği veya menfaat yakınlığını** esas almışlardır. Arpa ile Tuz

Hanefiler: Cins tesbitinde üç kıstas vardır:

1. Asılların ayrı oluşuyla: Sığır eti ile koyun eti buğday unu ile arpa unu ayrı cinstir. Çünkü hammaddeleri ayrıdır.
2. Kullanış gayelerinin ayrı oluşuyla: Koyun yünü ile tiftik ayrı cinstir. Çünkü yün ile tiftiğin kullanıldığı yerler ayrıdır.
3. İşçilik fazlalığıyla: Buğday ile ekmek ayrı cinstir.

Daru'l Harb'de Faiz

İmamı Azam ve İmamı Muhammed, **kafirler ülkesinde Müslüman ile kafir arasında** faizli muamelenin caiz olacağı görüşündedir.

SARF

Para bozmak ya da parayı para ile değiştirmektir.

- Aynı meclis ve aynı anda kabz edilmesi şarttır yoksa faiz olur.
- Aslı para kendisi diğer türlü ise kabz yerine tayin şarttır. Taksitle altın satışları da ribadır. Eksikine para bozmak ribadır. Cebimde şu kadar var kalanını sonra vereyim demeden kaçınılmalıdır.
- Bedeller peşin alınmalıdır.
- Şart muhayyerliği ve va'de caiz değildir. (Bedellerin hemen teslim edilmesi gerekir.)

Süftece: Hem karz akdini hem sarf akdini garantiye almak demektir.

- Şu parayı boz denildiğinde, benden bir şey satın alırsan bozardım demekten sakınılmalıdır.
- Kısacası sarf ve karz da tarafların birbirine menfaati şart koşması faizdir.

10 gr altın – B değiştirdi – 10 gr – SARF

10 gr altın – B harcadı (3 ay sonra veriyor) – 10 gr - KARZ

10 gr altın – B kullanıyor, veriyor- 10 gr – İARE

KARZ

İkraz: Borç verme **Mukriz:** Borç veren kişi

İstikraz: Borç isteme **Mustakriz:** Borç isteyen kişi

Misli bir malı başkasına borç vermek demektir.

Nakiddir, süre bağlayıcı değildir.

Karz mübadele olmadığından dolayı kendisini faiz girmez.

Karz ve Deyn arasındaki fark:

Karz özel, deyn geneldir. Mesela 10 lira alıp borçlandığımızda karz, ama veresiye alışverişte 10 lira borçlanırsak deyn olur.

Hanefiler sadece misli mallar borç verilebilir demişlerdir.

Menfaat celbeden bütün borçlar ribadır.

Süftece: Alacaklının, başka bir şehirde tahsil etmesi şartıyla borç vermesi demektir. Konya'da borç verip Diyarbakır'da tahsil etmeyi şart koşturmak, alacaklı bu şartla parasının yoldaki emniyetini borçluya yüklemiş olur. Soyulma gibi risklere karşı mekruhtur. Menfaat sağlamayan borcun başka şehirde tahsilinde beis yoktur.

Karz gayri lazım bir akiddir. Alacaklı istediği zaman tahsil edebilir.

Karz müddet koymak ribaya sevk edebilir. Borç verdiği para ile müddet sonunda getireceği para değiştirilmiş olacaktır ve paranın para ile veresiye değiştirilmesi ribaya sevk eder.

Netice olarak karz mübadele olmadığından belli müddetle borç para vermenin riba olmayacağı, aksine o müddete uymanın mendup olacağını ifade eden ibareler en doğrudur.

SİPARİŞLER

SELEM

Selem, semen peşin mebi veresiye olmak şartıyla yapılan akid.

Selemin meşruiyeti kıyasın hilafına kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Çünkü alışverişte henüz olmayan şeyin satışı yasaktır.

Rabbus Selem: Müşteri   Re'sul Mal: Semen (Peşin)

Muslemun ileyh: Bayi   Muslemun fih: Mebi

Selem Şartları:

1. Semen peşin olarak hemen akid meclisinde ödenmelidir. – Kaparo
2. Semen malum olmalıdır. – Daireyi siva karşılığı verme
3. Mebi malum olmalıdır. – Araç sipariş özel. bilin.
4. Mebi teslim zamanı malum olmalıdır. Hanefi ve Şafiilere göre ayı'yla günüyle tesbit edilmelidir.
5. Mebi, eğer teslimi bir masraf ve meşakkati gerektiriyorsa, teslim yeri de tesbit edilmelidir.
6. Mebi misli bir mal olmalıdır.
7. Mebi makdurut-teslim olması şarttır.
8. Mebi, ta'yin ile teayyün eden şeylerden olmalıdır. - bilinen – kıyemi olan
9. Mebi deyn olmalıdır. – ztn ayn olsaydı normal akid olurdu 😊

İSTİSNA

Belli bir bedel karşılığında bir kimsenin sanat erbabıyla bir eşya yaptırmak için anlaşmasına istisna denir.

Ayakkabıcıya malum fiyata ayakkabı yaptırmak.

Sani: Sanatkar   Mustasni: İşi yaptıran   Masnu: Yapılan iş

Taraflar iş başlamadan önce eşyanın tarifini yapıp malum hale getirmelidir. Eğer uygun imal edilmemişse muhayyedir. İstisna münakid old. sonra taraflar pazarlıktan dönemez.

Hammadde sani den olmalıdır.

Selem ile İstisna Farkları:

1. Selemin belli müddetle yapılması ve müddetin taraflarca bilinmesi
2. Sıfat yönünden selem istisnadan ayrılır. – Selem lazım akiddir, istisna ise lazım veya g.lazım olur.
3. Selemde semen peşin olarak ödenir, istisnada peşin yada sonradan ödenmesi önemli değildir.
4. Selemde, akdin mahalli mal dır, istisnada hem iş hem maldır.
5. Selemde mahal üzerinde herhangi bir ameliye ve değişiklik yapılmaz.
6. Selemde her iki taraftan lazım bir akid olduğundan taraflardan birinin ölmesi, akdi iptal etmez.
7. Selem nass ile, istisna icma veya istihsan ile meşru.

ŞÜFA

Şefi: Şüfa hakkına sahip olan

Meşfu: Satılmış olan akar

Meşfuun bih: Şüfa hakkı sağlayan kendi mülkü

Halit: Satılmış olan akarın su ve yol hakkında ortak olan

Şüfa Hakkının Sebepleri:

1. Satılan mülkün kendisinde ortak olmak.
2. Meşfuun haklarında ortak olmak – **146 BAK**
3. Bitişik komşuluk

Şüfanın Sebeplerinden dolayı Şefi Olanlar:

1. Satılan akarın mülkünde ortak olanlar
2. Satılan akarın hususi su arkında ortak olup diğerlerine göre fazlaca zarar görebilecek akar sahipleri
3. Hususi su arkına ortak olup 2.madde dışında kalanlar
4. Satılan akarla aynı hususi çıkmaz yoldan işleyip diğerlerine göre fazlaca zarar görebilecek akar sahipleri
5. Hususi çıkmaz yoldan ortakça işlenip 4.madde dışında kalanlar
6. Satılan akarla ortak sınırı olan ve ona bitişik bulunan akar sahipleri

Şüfa Şartları:

1. Satılan akarın mülk olması
2. Satılan malın akar olması
3. Meşfuun bihinde mülk akar olması
4. Satılan akarın başkasına mali bir bedel mukabilinde intikal etmesi
5. Şefi in meşfuun bih üzerindeki mülkiyet hakkının meşfuun satış anından onun cebren temellük edilmesi anına kadar devam etmesi
6. Satılan akarın eski sahibinin mülkiyetinden hiçbir hakkı kalmayacak şekilde çıkmış olması
7. Satılan akarın şefia ait olması
8. Şefi in meşfuun başkasına intikaline razı olmaması

Şüfa Hükümleri:

1. Şüfa hakkının sabit olmasında hürriyet, fakirlik, akıl, din birliği, ... bir tesiri yoktur.
2. Şüfada öncelik hakkı için sebebin kuvvetliliği muteberdir.
3. Meşfuu taksimde sebebin oranı ya da sayısının önemi yoktur.
4. Şüfa hakkını kullanabilmek için akarın intikalini duyar duymaz şefilerin talepte bulunmaları şarttır.
5. Apartmanda aynı girişi kullanan ve birbirine bitişik olan daire sahipleri şefi olur. Sırayla
6. Şüfa hakkı parçalanma kabul etmez, intikal eden mülk akarın ya tamamı talep edilecek ya da tamamen terk edilecek

7. Kendisine akarın intikal ettiği şahıs(mesela müşteri) tarafından meşfua, bina yapmak , ya da ağaç dikmek gibi bir ilavede bulunulsa İmam Ebu Yusuf'a göre şefi muhayyer olur.
8. Kimsenin dahli olmaksızın meşfua bir zarar gelse şefi muhayyer olur.
9. Şefi henüz talep etmekte olduğu meşfuu temellük etmeden önce ölecek olsa şüfayı talep hakkı varislerine intikal etmez.

Şüfa Hakkının Talep Edilmesi:

Müvasebe: İntikal haberini duyar duymaz şefiin hemen meşfua talip olması demektir.

Takrir ve İshad: Önceki talebin tescil ve tevsik edilmesidir.

Şahide gerek yoktur. Mahkemede kullanılmak üzere vesikadır.

Husumet ve Temellük: Eldeki belge yahut şahitlerle durumu mahkemeye intiakal ettirmek ve tesbitten sonra meşfuu temellük etmiş olur.

İCARE

Mucir/Mukri/Acir: Kiraya veren kişi **İcar:** Kiraya vermek

Müstecir/Müstekri/Mükteri: Kiralayan kişi **İsticar:** Kiralamak

Müstecerün fih: Üzerinde ameliye yapmak üzere ecir'e teslim olunan emanet mal : *Dikmesi için terziye teslim edilen kumaş*

Mecur: Kiralanan şey **Ecir:** Ücretli insan

Menfaati satmak demektir. - Şarta bağlansa batıl olur.

İcarenin istikbale izafesi sahihtir. "Ay başından itibaren evim sana şu kadara kiraya verdim."

İcare akdinin **hükmü**, mu'cirin ücrete, müste'cirin ise menfaate sahip olmasıdır.

İcarenin **vasfı** iki taraftan da lazım olmaktadır.

İcarenin Şartları:

1. Taraflar akid yapmaya ehil olacak
2. Maham malum olacak
3. Menfaat malum olacak " Evin bilinmesinin yanında ne kadar oturalacağı da tesbit edilmelidir."
4. Ücret malum olacak
5. Menfaat makdurut-teslim olacak " Cami temizliği için camiye girmesi yasak olan birisi giremez"
6. Menfaat mütekavvim olacak, fayda sağlayacak "Hava atmak için araba kiralanmaz, eve asmak için silah"

Akar İcarı:

Ne için kullanılacağı veya kimin oturacağı beyan edilmeksizin icare akdolunsa akid sahih olur. " Sen oturacaksın veya filan oturacaktır" şeklinde mucir tarafından ileri sürülen şarta itibar edilmez. Kiralayan kişi başkasını da yerleştirebilir.

Binaya zarar veremez, örf ve adet harici binayı kullanmaz.

Bu konuda ölçü "binaya zarar" dır. Aynı veya daha az zarardaki işler yapılabilir. Fazla zarar verebilecek işler yapılamaz.

Adet dışı kullansa hakime müracat edip feshettirir.

Örf ve adet gereği kullanımdan doğan zararlar feshe sebep değildir.

Mutlak tarla icarı fasid sayılmıştır. Tarla kiralanaacağı zaman ona ne ekileceği açıklanmalı veya "her ne ekersen ek" şeklinde umumi bir müsaade alınmalıdır.

Eciri-i misil: Tarladaki ekin vb. icarenin müddeti bittiği halde henüz hasanı yapacak derecede yetmese, yetecek kadar bir müddetle icare uzatılır ve uzatma müddetini karşılık ödenir.

Eşya İcarı:

Belli müddet ve belli bir ücretle eşya icarı caizdir. Elbise, alet vb.

Belli bir insanın kullanması için kiralanmış eşya başkası tarafından kullanılamaz. Çünkü her insanın kullanması başkadır.

Kiralanmış eşya normal olarak kullanılsa, yıpranmasından dolayı müstecire gereken bir tazmin söz konusu değildir. Fakat adet dışı kullanımlardan doğan zararları müstecir tazmin eder.

Nakliye Vasıtası İcarı:

Belli mesafe ve belli ücretle nakliye kiralamak caizdir.

Müstecirin eli mucirin eli gibi değildir.

İnsan İcarı:

Belli müddetle insan icaresinde hem iş hem de müddet belli olmalıdır. Ama sadece işin görülmesi için yapılan insan icaresinde sadece o işin belli olması yeterlidir.

Bizzat çalışması şartıyla tutulan ecir yerine başkasını çalıştıramaz.

Ecir-i Has: Sadece kendisini ücretle tutan kimse için çalışıp başkasına iş yapmayan kişi. – Fabrikada çalışan işçi

Ecir-i Müşterek: Sadece bir şahsa iş yapmayan, iş veren herkese iş yapan ücretli kişilerdir. - Dolmuşçu

Dinen zaruri olan bir iş için ücretli tutmak veya ücret almak caiz değildir. " Ehil olmayan kişilere geçeceği endişesinden müteahhirun fukaha bu konularda icareyi maslahat gereği.

Ücret:

Bey' de semen olan her şey icarede ücret olabilir. Bey' de semen olmayan bazı şeylerde olabilir, mesela menfaat

Bir evde oturma karşılığında başka bir ev kiralanmaz ama bir evde oturma karşılığında bir tarla veya bir vasıta kiralanabilir.

Ücretin, evir emeğinden hasil olan bir şey olması Hanefi ve Şafilerce caiz görülmemiştir. Bu mesele değirmenci ölçüğü adıyla söz konusu edilir.... Çünkü un, değirmencinin veya değirmencinin emeğinden hasil olmuştur.

Hanefi ve Malikiler henüz menfaat mevcut olmadığı için ücreti hemen vermek gerekmez, iş yapıldıkça ücret lazım gelir.

İcare bir kayda mukayyed ise o kayda uymak zarurettir.

Ekin ekmek üzere 5 aylığına tarla kiralansa, 5 ay bittiği halde ekinler ermeseyse ve nihayet 6. Yada ekinler erse 1 ay daha uzamış, 1 aylık da eciri misl tahakkuk etmiş olur.

Mustecerun fihte ecirinin emeğinin eseri varsa, ücreti alana kadar alıkoyma hakkı vardır: terzi, ücreti tahsil edinceye kadar elbiseyi alıkoyma ve sahibine vermeme hakkına sahiptir.

İcarede Müddetler:

İcare akdedilirken ne zaman başlayacağına adair bir vakit konulmuşsa icare o zamandan itibaren başlar.

Başlangıç ve bitişlerinde örf ölçü alınır.

Mutlak, örf ve adetle mukayyedir.

İcare akdinde eğer şart muhayerliği varsa, icare muhayerliğin bitiminden itibaren başlar.

İcarede Muhayerlikler:

İcarede rücu, kabul ve meclis muhayerliği ve tayin muhayerliği de geçerlidir.

Amelde tayin muhayerliği: Bunda ecir iki üç amel arasında muhayer bırakılır. Hangisini tercih ederse ona göre ücret alır. Bu dükkanda terzilik yaparsan 100 ayak. yaparsan 200 tl

Yük yüklemeye tayin muhayerliği: Nakliye vasıtasına değişik miktarda yük vurma konusunda muhayerlik. Şu hayvana 50 kilo yük 100 tl 100 kilo yük 200tl

Mesafede tayin muhayerliği: Şu yükü çarşıya götürürsen 5 tl eve götürürsen 10tl

Zamanda tayin muhayerliği: Şu işi bir günde yaparsan 15bin, iki günde yaparsan 10 bin

Müstecir henüz görmediği bir evi tarif üzere kiralasa o evi gördüğü zaman muhayer olur.

İşlek yerdedir diye dükkân olsa ama gerçekte işlek olmasa müstecir vasıf muhayerliği ile muhayer olur.

İcare Akdinin Sona Ermesi:

1. İkale ile
2. Kiralık binada müstecir tarafından gayri meşru ve yasak şeyeler işleniyorsa
3. Akdin muktezasına mani bir özür ortaya çıksa
4. Müstecir mecura miras,satın alma gibi bir yolla sahip olsa
5. Muhayerlik hallerinde muhayer olan tarafın akdi feshedmesiyle
6. İcare müddetinin bitmesiyle

Fesih söz ile olabileceği gibi hal ve hareket ile de olabilir.

HİBE

Vahib: Hibe eden şahıs **Mevhub:** Hibe edilen şey

Mevhubun leh: Kendisini hibe edilen şahıs

Derhal kaydıyla hibe vasiyetten ayrılmıştır.

Kabzdan önce mevhubun leh ölse hibe batıl olur. Çünkü hibe ancak kabz ile mülkiyet ifade eder.

Vahibin reşid olması şarttır.

Ölü birisine hibe yapılamayacağı gibi henüz doğmamış cenin e de hibe yapılmaz. Çünkü hibe derhal temlik ister.

İyazlı Hibe: Hibe karşılığında karşı taraf bir hibede bulunmuşsa buna icazlı hibe denir ki bu bey hükmündedir.

Hibeden Rücu Halleri:

1. Hibe, mahrem olacak derecede yakın akrabaya yapılmışsa,
2. Hibe evlilik sırasında karı-koca arasında yapılmışsa,
3. Hibe karşılıklı yapılmışsa
4. Mevhub, mevhubun lehin elinden çıkmışsa
5. Mevhub telef olmuşsa, kendisine muttasıl ziyade yapılmışsa veya tasarrufla kendisinde değişiklik meydana gelmişse,
6. Vahib ya da mevhubun leh ölmüşse

UMRA

Bir şahsın başkasına ömür boyu faydalanması ve o ölünce iade olunması şartıyla bir malını vermesidir.

Mal verilen şahıs ölürse mal kendi varislerine geçer.

RUKBA

Bir şahsın, kendisine ait bir malı başka birisine gösterip “ Bu malı sana verdim, eğer senden önce ölürsem mal senindir. Sen benden önce ölürsen mal benimdir” diyerek yapılan sözl.

EMANETLER

Emanetçi zamandan beridir, yani taksir veya taaddisi olmaksızın emanet mala zarar gelse tazmin etmez. Ama kusur ve taaddisi bulunursa tazmin eder. Çünkü “Taksir ve taaddi yed-i emaneti, yed-i zamana çevirir.” Bu bakımdan Emanetler iki kısma ayrılır:

1. **Emanetçiye faydası dokunmayan:** Vedia, vekaletle alınan mal gibi emanettir. Bu tür emanetlerde eminin eli mal sahibinin eli gibidir.

Vifak: Eminin taksir ve taaddisi olduktan sonra bu esnada mala zarar gelmeseyse ve emin bu taksir ve taaddiden vazgeçseyse ve normal olarak muhafazaya başlarsa tazmin ödemez.

2. **Emanetçiye fayda sağlayan:** Ariyet, kiracıdaki mal

VEDİA

Bir şahsın kendi malını muhafaza etmesi için başka birisine bırakmasından ibaret olan akiddir. – G.Lazım akiddir.

5. Müvekkelün bih olan için görülmesi

İARE

Bir malı, kullanmak ve tekrar iade etmek üzere başkasına verme şeklinde bir akiddir. –G.Lazım akiddir.

Muir: Ödünç malı veren   Müsteir: Ödünç malı alan

Ariyet: Ödünç mal

VEKALET-NİYABET

Kişinin hukuken bizzat yapabildiği dir

G.Lazımdır. – Süreli, süresiz olabilir.

Helal, mubah hususlarda vekalet verilir.

İbadet, kısas ve haddlerde vekalet yoktur.

Müvekkil vekilini azledebilir.

Bir kişi iki tarafıda Tic. Hariç temsil edebilir.

Bir kişi birden fazla vekalet verebilir.

Vekaletin istikbale izafesi sahihtir.

Şeri Niyabet: Tasarruf ehliyetinden yoksun olan kişilere kanunen bir temsilci tayin olunmuştur. – Baba

İttifaki Niyabet: Tasarrufa ehil iki tarafın karşılık rıza ile akid yapmaları sonucu ort. çıkar.

Vekaletin Şartları:

1. Müvekkilin işi ehliyet itibariyle bizzat yapabilir olması
2. Vekilin en azından akil olması –erk,hür,müs. Şart deği
3. Mevekkelün bihin niyabete konu olması

Vekaletin Hükümleri:

1. Vekil için müvekkelün bih olan konuda tasarruf hakkı sabit olur.
2. Bazı konularda vekilin müvekkilin adını söylemesi zorunludur.
3. Vekil mümeyyiz çocuk ise akdin hukuku müvekkile rücadur.
4. Vekil emindir.
5. Vekilin eli müvekkilin eli gibidir.
6. Muamele yapıldıktan sonra hak sahibi tarafından verilen icazet, muameleden önce verilmiş vekalet manasını taşır.
7. Vekil, izinle başkasına vekilliği verebilir
8. Vekil vekaleti ücretle yapabilir.
9. Çeşitli mumameleler için vekil tutabilir.

Vekaletin Sona Erdiği Haller:

1. Müvekkilin vekili azletmesi
2. Vekilin kendi kendine vekaletten çekilmesi
3. Vekilin veya müvekkilin tasarruf ehl. Kaybetmesi
4. Vekilin veya müvekkilin ölmesi

KEFALET ve HAVALE

Kefiller bir kişiden fazla olabilir.

Kefalet karşılığında ücret alınmaz.

Cezalarda niyabet ve kefalet caiz değildir.

Kefaleti Havaleden ayıran özellik: Kefalette asıl borçlu sorumluluktan kurtulamıyor ama havalede kurtuluyor.

Havaleden sonra borç asıl borçludan (muhi) istenmez.

Teva: Maluhun aleyh borcu ödeyemeyecek duruma düşerse borç tekrar asıl sahibine döner.

ŞİRKETLER

Şirketi İbabe: Kullanılması herkese mubah olan, kimsenin mülkü olmayan şeylerden istifade etmek. –Deniz balık tutmak

Şirketi Mülk: Başka başka kimselerin mülk mallarının birbirne karışmasıyla meydana gelen ortaklıktır.

Akid Şirketleri: İki veya daha fazla kişinin sermaye,emek yada itibar vasıtasıyla ortak kazanç sağlamak için yaptıkları sözleşm

Şirket Akidlerinde Temel Esaslar:

1. Ortaklar birbirinin vekilidir.
2. Ortaklar arasında kar yüzdesi bilinmeli
3. Şirket malları ortakların ellerinde emanettir
4. Şirket akirlerinde sermaye, emek, zaman sebebiyle kar kazanılır.
5. Şirket akidler umumi olarak g.lazımdır.
6. Şirketin konusu meşru olmalıdır.

Şirketi Emval: Birden fazla kişinin sermaye koyarak kâr kazanmak ve kârı belli şartlarda aralarında paylaşmak üzere kurdukları mal ortaklığıdır. Şirketi emvalde tedavülde olan paranın peşin teslim edilmesi şarttır. Sermaye oranına göre kâr veya zarar paylaşılır.

Ortak şirketten maktu bir ücret alabilir mi?

Dört mezhebin esasları dahilinde sonuç: Ortak emeğine karşılık sadece kâr veya sadece maaş alabilir. Ama amelinin karşılığı olarak hem kâr hem de maaş alamaz.

Şirketi Amal: Birden fazla kişinin ortakça yapmak üzere iş kabul edip kazancı aralarında belli oranlarda paylaşmak üzere kurdukları akiddir. Emekler birleştiliyor. – Ordu için ayak. Yapım işi için birkaç usta birleşmesi. Şirketi amal de ortakların yapacakları işler farklı olabilir.

Bir baba, kendisiyle birlikte kalan oğlu ile beraber çalışsalar, kazancının tamamı Babanın olup oğul babaya yardımcı sayılır.

Bunun için şu şartlar gerekli:

1. Baba ve oğul arasında iş aynılığı olması
2. Daha önce oğlun malının bulunmaması
3. Oğlun, babanın evinde kalması

şirketi Vücut: Sermayesi bulunmayan birden fazla kişinin, toplumdaki itibarlarını kullanarak veresiye mal alıp beraberce ticaret yapmak. Ortaklar zaman ve taahhüd sebebiyle kâr alır.

şirketi İnan: Sermaye eşitsizliğine dayalı olarak kar ve zararda ortaklıkların farklılığı mümkün olan şirket çeşidi.

Mudarabe: Bir taratan sermaye(Mal), diğer taraftan emek olarak ortak olunan şirket.

Müzaraa: Bir taraftan tarla, diğer taraftan emek ile ortak olmak.

Müsakat: Bir taraftan tarla, diğer taraftan ise su ile ortak olmak.

Akdi şirketlerin Sona Erdiği Haller:

1. şirket akidleri g.lazımdır.
2. Ortaklardan herhangi birinin ölümu.
3. Ortaklardan birisinin irtidat edip darul harbe kaçması
4. Ortaklardan birinin tasarruf ehl. Kaybetmesi
5. Akdin mahalinin yok olması
6. şirketi müfavadada eşitliğin bozulması
7. Belli vaktin bitmesi